

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER8117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50, za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50, za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo, celo leto, \$7.00
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year
U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months
European subscription, \$7.00 per year
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 76 Tues., April 1, 1941

Balkanska fronta

Vsi vojaški strokovnjaki so mnenja, da je Jugoslavija popolnoma zmešala Hitlerjeve štrene. Hitler je imel napravljen načrt, da bo zdaj na pomlad udaril na Anglijo direktno na otočju, za kar je bilo največje važnosti, da si zagotovi Balkan. Z zrakoplovnimi oporišči v Romuniji, Bolgariji in v Siciliji je nameraval z naglim sunkom vpadati v Grčijo preko Bolgarije in Jugoslavije. Ko bi bil imel enkrat ves Balkan v rokah, bi se mu ne bilo treba bati angleškega napada za hrbtnom in bi bil lahko porabil glavno silo v Gibraltarju in v Afriki ter na angleškem otočju.

Zato je pa nenadni preobrat v Jugoslaviji popolnoma spremenil Hitlerjeve načrte, katerim je prizadela mala Jugoslavija strahovit udarec. Ne samo, da je doživela Hitlerjeva diplomacija občutno kľofuto in to ravno v času, ko se nahaja v Berlinu japonski zunanji minister, ampak grozi Nemčiji tudi možnost dveh front, čemer bi se nemški generalni štab na vsak način rad izognil. Če bi ne bila Jugoslavija v zadnjem trenutku tako zmešala Hitlerju načrte, bi Nemčija ne imela na Balkanu skoro nobene pomembne fronte, ker bi si bil Hitler osvojil Grčijo s prav malo bojno silo.

Jugoslavija je pa vrgla Hitlerju pod noge poleno, da se mu je zmešal korak in trenutno je izgubil diplomatsko iniciativo. Kako bo zopet zgrabil to iniciativo, še ni znano, toda težko, da bi spravil mirno v žep kľofuto, ki mu jo je prizadela Jugoslavija. Če bo hotel zdaj nadaljevati z načrtom, da napade Grčijo, ne da bi se mogel poslužiti Jugoslavije za prevoz materiala in čet, bo moral uprdeči večjo silo, kot je imel prvotno v načrtu.

Pri tem mora pa še računati na to, da bo šla Jugoslavija na pomoč Grčiji, v katerem slučaju bi jugoslovanska armada takoj udarila v Albanijo in potem bi imel Hitler proti sebi močno bojno linijo od Jadranskega morja preko Balkana prav do Turčije. Hitler dobro ve, da bi nemške čete tukaj ne prodrle skozi.

Jugoslovanska armada dobro ve, da ne bi mogla braniti severnih ravnih krajev, katere bi v slučaju vojne z Nemčijo pustila brez obrambe, to je Hrvaško in Slovenijo. Postavila bi se pa v južni hkrajah v hribih. Tukaj se jugoslovanska armada lahko brani proti Nemcem celo leto brez kakšne druge pomoči. Za boje v hribih se pa niti fino izvežbana nemška armada ne more meriti z jugoslovansko, ker tukaj bi Hitler ne mogel uporabljati svojih mehaniziranih čet, s katerimi si je tako naglo podjarmil Poljsko, Belgijo, Holandsko in Francijo. Jugoslovanska armada je fino trenirana za boj v goratih krajih in je za tak boj zadostno opremljena z orožjem.

Jugoslovanska armada lahko mobilizira 18 divizij pehote, katerih vsaka je močnejša kot so pa nemške divizije. Vsaka teh divizij ima 15 topniških baterij, devet 75 pačnih gorskih topov, šest 105 ali 155 mm hovicov.

Če bi se združile jugoslovanska, grška in angleška armada, bi z lahikoto pregnale Nemce iz Bolgarije, ker bi pomagali tudi bolgarski vstaši, naščuvani od Rusije. In kakor hitro bi začela trda presti nemški armadi v Bolgariji, bi se najbrže dvignili tudi Romunci in kmalu bi stala vrata na stečaj odprta za napad v Nemčijo od balkanske strani. In to bi pa pomenilo za Nemčijo novo fronto, katere si prav nič ne želi in tedaj bi se ponovila zgodovina izva svetovne vojne, kjer je znana solunska fronta zadala prvi in usodopolni udarec centralnim zaveznikom. Ponovimo v kratkem takratne dogodke.

V jeseni leta 1915 so nemška, avstrijska in bolgarska armade začele z ofenzivo na Balkanu in porazile srbsko armado. Mislile, da je srbska armada popolnoma uničena, ali vsaj za vedno nezmožna za boj, je Nemčija potegnala skoro vso svojo armado iz Balkana in jo poslala na druge fronte. Bolgarska armada, nekaj avstrijske in par nemških divizij, so pa stale za stražo na grški meji.

Leta 1916 se je pa v Solunu organizirala srbska armada, broječa 118,000 mož. Francija je poslala sem svoje čete, istotako Anglija. Italijani, ki so bili zavezniki Anglije, so zasedli Albanijo in koncu leta 1916 so te sile začele z ofenzivo od Jadranskega morja pa do Bolgarije.

Skozi vse leto 1917 so imeli zavezniki tukaj fronto, ne da bi sicer posebno napadali, ampak so se počasi pripravljali za napad v ugodnem trenutku. Med tem časom so pristopili na stran zaveznikov še Grki, ki so bili do tedaj nevtralni in v prvi polovici leta 1918 je štela balkanska fronta: devet grških divizij, štiri angleške, pet srbskih, osem francoskih, poldrugo italijansko in nekaj albanskih prostovoljcev, vsega skupaj 550,000 mož. Centralni zavezniki so imeli proti tej sili 430,000 mož, tri četrtine teh je bilo Bolgarov. In 15. septembra 1918 so začeli zavezniki z ofenzivo pod poveljstvom generala d'Espereya, ki je poveljeval dobro organizirani armadi, ki je imela zlasti fino topništvo.

V manj kot enem tednu ofenzive je začela omahovati fronta centralnih zaveznikov. Bolgari so se začeli umikati in njih fronta je bila presekana na dva dela. Do meseca novembra je bil Balkan skoro popolnoma očiščen armade centralnih zaveznikov, in takozvana solunska fronta je zmagała na celi črti.

Zdaj, po 23 letih, se pa ustvarja zopet ista fronta. Igral-

BESEDA IZ NARODA

Junaška si domovina!

Grozni so časi, kadar sluti mati, da preti njenim otrokom nevarnost. Kako globoke so tedaj njene rane, katere čuti njeno materinsko srce.

Ravno sedaj čuti naša mati domovina nove rane, strašne bolečine — nevarnost, ki ji preti. Zato pa sedaj junška mati domovina z vso ljubeznijo čuva ljubljeno zemljo, nad katero preži kruti sovražnik.

Dasi je naša mlada Jugoslavija najmlajša izmed držav v Evropi, pa je pokazala, da je najbolj srčna in junška. Narod se je pokazal, da ljubi svojo domovino in mladega kralja Petra II., ki jih naj vodi in kateremu bodo sledili po potih, katere je zasnoval že njegov pokojni oče, kralj Aleksander I. Slava mu!

Mladi kralj Peter II. je junško in pogumno prijel za krmilo junške Jugoslavije, katere je ravno sedaj v najbolj razburkanem valovju in katero iz srca želi pripeljati v varen pristan.

Narod je pokazal (v stari domovini), da ljubi svojo domovino. Tudi v nas na tujem je v teh resnih časih znova oživela domovinska ljubezen. Vsi čutimo z njo — veselje in žalost, veselimo pa se, ker vemo, da si junška domovina. Narod je pokazal, da je pripravljen braniti svoje meje in zemljo, kjer počivajo naši junški pradedje in starši, ki danes niti ne slutijo kako črni oblaki plavajo nad teboj draga domovina.

Vidimo te domovina, kako z rosinim očesom zreš proti Ameriki, kjer je na tisoče tvojih otrok, ki čutijo tvojo bol, da ljubimo te bolj kot kdaj prej.

Zato pa je dolžnost naš izseljencev, da se tesneje združimo vsi brez izjeme ter GMOTNO POMAGAMO NAŠI ROJSTNI DOMOVINI. Poglejmo druge narode, kako se organizirajo, da pomagajo svoji nesrečni domovini. Tudi Jugoslavi ne smemo biti zadnji. Uverjena sem, da ga ni med nami, ki bi rekel: "Kaj me briga stara kontra, saj sem v Ameriki."

Kako veseli bodo, če bomo kaj storili zanje. Same naše besede ne bodo pomagale nič, pokazati pa moramo svojo ljubezen do domovine tudi dejansko. Vedno imamo na jeziku in se hvallimo kako velika je naša ljubezen do naše stare domovine, sedaj je najlepša prilika, da to pokažemo, ker domovina je res že na in potrebna naše ljubezni in pomoči.

ORGANIZIRAJMO SE! ZDRUŽIMO SE! Bodimo v tej plemeniti akciji edini. Cleveland je "Ameriška Ljubljana," zato pa bi bilo tudi priporočljivo, da bi bila centrala te akcije tukaj in od tu naj bi se složno delovalo z drugimi mesti v korist in blagor naše rojstne domovine Jugoslavije, ki je pokazala, da je junška in na katero gleda danes ves svet. Narod, odprsi srce!

Marjanca Kuharjeva.

Mladina v polnem razmahu

Komaj je konec zime — oficialmente — že povsod kľije na kulturnem vrtnu mladinskih pevskih zborov. Aktivnih priprav za zaključne pomladanske koncerte ni ne konca ne kraja in enako priprav za poletne aktivnosti.

Vzemimo na primer aktivnosti zbora na Waterloo. V nedeljo 27. aprila bodo imeli svoj pomladanski koncert s spevoigro,

ki so zdaj drugi. Takratni nemški in avstrijski zavezniki Turki so zdaj na strani Angležev, a takratni angleški zavezniki, Italijani, so na strani Nemčije. Bolgari so si izvolili isto vlogo na strani Nemčije. Z mejdana so se potegnili Francozi, toda zdaj imajo večjo vlogo Grki, ki se morajo boriti za domovino in ne samo za zaveznike.

dueti, sole, itd. Iz poročil staršev so vstopnice že precej porazprodane med kulturno-zavednimi Slovenci v Collinwoodu in drugod. Ker je časa dosti — več o tem kasneje.

Poletje ne bo kar tako minulo. Spet bo ta zbor imel svoj piknik na nedeljo 29. junija na SNPJ farmi. Povabljeni ste vi in vsi ostali zbori na izlet na ta dan. Posebnosti tega piknika omenimo drugič.

No, to so aktivnosti enega samega zbora; pridejo pa sedaj aktivnosti vseh združenih mladinskih zborov v Clevelandu. Glavna stvar na rešetah sedaj je: VELIK SKUPEN PIKNIK V NEDELJO 17. AVGUSTA na SNPJ FARM. Gotovo ste že bili "potipani" z listki kateri prinesejo lahko srečo vam in zborom. Vse bo šlo v denar, torej tudi nagrade bodo "HARD CASH!" Sežite po njih in pomagajte dobri stvari.

V Jugoslaviji so sedaj dobili svojega kraljčka, in med našimi otroci pa bo kraljica ali kraljček — vse odvisi kateri(a) bo prodala največ teh listkov. Kronanje bo lepa stvar, in ako je to pri otrocih, ni strahu pred kako oholo diktaturo — le vse v njih srečo in veselje. Zbor na Waterloo bo pa zase še v toliko deloval, da bo odlikoval: kralja ali kraljico pri svojem zboru in izbran bo oni, kateri prodaja največ teh listkov pri zboru, ne glede ako dobi glavno kraljestvo pri vseh zborih ali ne.

Vidite, tako se razvijajo te stvari, in vi kot vedno ste poklicani med mladino kot starši, prijatelji in zavedni kulturni Slovenci.

Mimogrede bodi omenjeno, da vse sobote in nedelje v maju so proste, in katerim je do izleta naj kar brzeskorno gre na SNPJ farmo. Postregel vam bo dolgoletni nekdanji blag. dr. V. Boj št. 53, Koss oskrbnik farme.

Angela Siskovich, tajnica zbora na Waterloo.

"Dolžnost jo veže"

V nedeljo večer so nam člani Svetovidskega odra podali lepo, zabavno, a tudi poudčno igro, kateri so vsi navzoči z zanimanjem sledili. Lepa je bila udeležba, a lahko bi bila še lepša, kajti še je bilo nekaj stolov praznih. V nedeljo bo ta igra ponovljena. Kdor hoče imeti par ur prijetne zabave naj gotovo pride v nedeljo zvečer v šolsko dvorano sv. Vida.

V prvem dejanju so se igralci pokazali nekam nesigurni, a takoj v drugem dejanju pa so se že zbrali in nastopali bolj korajžno. Pri nekaterih se je poznalo, da niso bili prav gotovi svojih vlog in se je sem in tja malo ustavljalo. Kot rečeno v splošnem so prav dobro izvršili igralci svoje naloge. Posebno pa naj omenim doktor Vinkota in malo Zofko, ki je prav korajžno nastopala in ji jeziček prav dobro teče tudi v slovenskem jeziku in če se bo tako potrudila tudi v bodoče, bo lahko prav dobra igralna moč Svetovidskega odra.

Doktor Vinkota pa je predstavljal g. Matt Milnar, to je naš mladi slovenski risar, ki je napravil lepo sliko naše farne cerkve, katero vidite na delnicah, ki ste jih prejeli v nakup od fare sv. Vida. Matt je najnovjši naš moč Svetovidskega odra. V svoji vlogi in če vpoštevamo, da je bil to prvi njegov nastop na odru, moramo priznati, da je bil prav dober v svojem nastopu nam je prav dobro predstavil

starega penzionista dr. Vinkota. Samo večkrat je bilo opaziti, da ni prav gotov besedila svoje vloge, kar se je parkrat opazilo. Prepričan pa sem, da se bo v bodoče tudi v tem oziru potrudil, ker drugače ima zelo prikljupljiv nastop.

O ostalih igralcih pa mislim, da mi ni treba še posebej omenjati kaj in kako, saj tisti, ki zahajate na njih igre, prav dobro poznate vsakega posebej in so to že naši stari znanci, o katerih vemo, da se vsak vselej potrudil, da izpelje svojo vlogo kar najbolje more. V splošnem pa naj velja vsem, da se mora vsak igralec dobro naučiti svoje vloge, če hoče, da bo lahko s sigurnostjo nastopil, kajti če ne poznaš svoje vloge v vseh podrobnostih, se tudi ne moreš živeti v osebo, katero predstavljaš.

Farani in prijatelji dramskih predstav, ne bo vam žal, če takoj stopite v Novakovo slaščičarno in si nabavite vstopnico za prihodnjo nedeljo, ko bo ta igra "Dolžnost jo veže" ponovljena. Kakor je bilo videti ljudi zadovoljnih obrazov zadnjo nedeljo, tako vem, da boste tudi vi prav zadovoljni in obenem pa boste pomagali dobri stvari.

Naši fantje in dekleta, ki so člani Svetovidskega odra, pa zaslužijo vse priznanje, ki se s takim znanjem in veseljem trudijo večer za večerom, da nam tudi v slovenskem jeziku pokažejo kaj so zmožni. Ponosni smo lahko nanje, ker se tako pridno učijo slovenskega jezika, samo da nas razvesele. Sežite po vstopnicah, kdor ni bil v šolski dvorani zadnjo nedeljo, naj prav gotovo pride v nedeljo in ne bo mu žal za tistih, par centov, ki jih bo dal za vstopnico. F. T.

Zahvala

Podpisana se želim tem potom zahvaliti vsem tistim, ki so me obiskovali v času moje bolezni. Dalje se zahvaljujem vsem tistim, ki ste mi poslane cvetlice, karte in druga darila in prav tako lepa hvala članicam društva St. Clair Grove št. 98 in vežbalnemu krožku. Posebno pa se zahvaljujem mojim prijateljicam Tončki Jevnik, Cilki Škrbec in Mrs. Karolini Glavič, ki so v resnici veliko dobrega storile zame v moji bolezni. Nikdar vam ne bom tega pozabila v svojem življenju. Bog naj vam da zdravje. Vsem skupaj pa želim vselej velikonočne praznike.

Ana Tomsic,
1193 E. 61. St.

Najvišji most v Jugoslaviji

Najvišji most v Jugoslaviji in najbrže tudi v Evropi je most čez deroče reko Taro v Črni gori. Srednji lok tega mostu boči 155 metrov na gladino divje reke Tare. Izgotovili so ga in bi ga bili že izročili prometu, a je bilo preveč snega. Zato bodo sedaj na spomlad pričeli s poskusno obtežitvijo, nakar ga bodo izročili prometu.

Ta most so gradili več let in je veljal dvanaest milijonov dinarjev. Dosedanjo pot Nikšič-Zabljak je skrajšal za približno štiri milje. Ko so sprva iskali mesto, kjer naj bi speljali most čez divjo reko Taro, ki se vije v ostrih brzicah, so bili do ločilo popolnoma drugo mesto, toda kasneje so načrt izpremenili. Srbski listi poročajo, da je ta most tako slikovit, da ga vsa Evropa ne premore takega.

Trgovina med Finsko in Rusijo

Finski po zadnji njeni vojni z Rusijo pač ni kazalo drugega, kakor da se s svojo veliko sosedo sporazume, čeprav ji je prišla nemalo gorja. Začeli so zdaj urejati tudi medsebojne trgovinske odnose. Zadnjič je bila sklenjena med njo in Rusijo trgovinska pogodba, ki dolo-

ča, kakšno blago bosta državi med seboj izmenjavali. Iz določb njune pogodbe ni razvidno samo to, kaj bo Finska izvažala v Sovjetsko Rusijo, pač pa iz njih sklepamo, kaj Rusija danes potrebuje. In zato objavljamo spodnje podatke. Iz Finske bodo izvažali v Rusijo v glavnem šlepe, čolne, turbine, papir in nekatere kmetijske pridelke. Določeno je bilo, da sme tega izvoženega blaga biti za 7 in pol milijona rubljev. V zameno pa bo Rusija izvažala na Finsko žito, sol, petrolej, bencin, olje za mažilo, mangan, brom in živalsko krmo, seveda ne več kot za zgoraj navedeno vsoto. Če Rusija omenjenih finskih proizvodov ne bi potrebovala, bi jih gotovo ne uvažala.

V Carigradu je zmanjkalo kave. Veletrgovci so izčrpali svoje zaloge, male trgovine pa imajo le malenkostno zalogo.

Potni listi slovaške države imajo dvojno besedilo in sicer na prvem mestu je slovaščina in na drugem mestu pa je nemščina.

V Milanu je umrl znani italijanski nevrolog Carlo Besta v starosti 64. let.

Estonščina

"Jeziki so premoženje," je dejal nekdo od družbe, ko smo po kosilu začeli piti turško kavo.

"Časih so pa mrtvo premoženje," je odvrnil neki gospod Giliar. "Jaz, na primer, sem se nekoč ko sem bil še mlad, za žive in mrtve učil estonsčine in nisem imel kasneje nikdar prilike, da bi se bil okoristil z njo."

"Počemu pa se potem niste rajši učili kakega svetovnega jezika?" je hotel vedeti naš gostitelj.

"Da vam to pojasnim," je dejal gospod Giliar. "Je pa treba, da vam povem lično zgodbo. Takrat sem bil še neznanen trgovski sodnik, ko sem nepričakovano podedoval precejšnjo premoženje. Neki stric, ki je bil umrl v Revalu, mi je zapustil vse svoje imetje. In tako sem se odpravil na svoje prvo večje potovanje in sem se odpeljal na Estonsko. Seveda nisem niti oddaleč, mislil, da bi bil ondi ostal, marveč sem sklenil, da si s podedovanjem premoženjem v domovini uredim svojo trgovino. Prišelši v Reval, sem se naselil v stričevo stanovanje, saj moj stric ni bil oženjen. A že ko drugi dan po svojem prihodu sem srečal svojo usodo. Prišel sem bil vprav od notarja in sem videl nebesa pred seboj — in še nekaj: rokavico, ki je osamljena ležala na cesti! Malo bolj naprej pa je hitelo žensko bitje s prekrasnimi nogami dalje. Pobral sem rokavico, stekel sem za gospodično in ji izročil najdbo. Prijazno se je nasmehnila in rekla nekaj, česar pa nisem razumel. V tem hipu, ko sem zagledal njen ljubki obrazek sem se zavedal, da bo odslej hudo z menoj.

"Ali govorite po naše?" sem jo zaprosil. Gospodična je odmajala z glavo in je spet nekaj nerazumljivega spregovorila. V tem mestu pa živijo razen Estoncev, tudi še Nemci, Rusi in Švedi. Jaz pa sem razen materinščine znal le še francosčino lomiti. "Ali govorite francosko?" sem vendarle še bolj milo zaprosil, a lepotica je spet z obžalovanjem odkimala. Zadel me je prijazen in topel pogled, potem sem strmel za njo z bridkostjo v srcu. Mahoma me je privikrat prešinilo čustvo velike ljubezni, ki vse premaga. Sledil sem gospodično, dokler ni izginila v lepi vili. Zapisal sem si cesto in hišno številko, v meni pa je dozorel sklep: ta

ali pa nobena. Popoldne poizvedel vse potrebno. Niti tiste vile se je pislo. Uprijunila in je imela modno trdko za gospode. Je hčer z imenom Ana, ki bilo osemnajst let in ki bila poročena. Drugo jutro si dal po nekem tolmaču sati v estonsčini pismo bližnjo tole vsebino: "Očena! Pogled v Vaše lepe bil že dovolj, da sem se občutili ljubezen. Cenjam bodite vendar moja želja štiri tedne pridem, da snubim. — Tisti gospod kavicov večeraj." To pismo s krasnimi vrtnicami posljal v vilo.

"Zakaj pa niste kar tja?" je vprašal eden od spodov.

Ker nisem znal niti estonsčine, je odvrnil Giliar in nadaljeval: "Sem bil, da se bom v tednih naučil tega jezika me se je začela resnična doba. Vedeti morate, da estonsčina, poleg laponsčine in madžarske, družini uralaltajskih jezikov. Gulil sem se ko sedmih zjutraj do desetih polne sem se učil besed po enajstih do ene popoldne sem od dveh urah bral estonsko čtivo do šestih pa sem pisal. Od sedmih zvečer sem k meni učitelj, ki sem z menoj od enajstih do čez teden dni me je učil tiri krč, da sem se ob vsi liki jokali in sem svojo lja ven vrgel. Ko sem opomogel, sem dobil njaka, ki me je nadalje skrivnosti jezika. Ta je per suhoparno učenju vsak dan popil pet do

rov vina na moj račun. Je bil pa ves dan pri govornarja sva se v Saj mi je bilo mnogo sem se na ta način učil, sem navzlic temu jabol ponoči nisem mogel spat in videl sem več postave, ki jih sploh Saj ne vem, kaj me je krat bol zdelalo, ali nje po svoji oboževanju, učenje tega nesrečnega. Vsak dan sem Ani poslal krasnih cvetic.

Z nekaterimi krizami nili ti štirje tedni in sem uspel. Že sem sem dobro po estonsko kram prišel je dan, ko sem pred ono vilo. Služnik izročil svojo posetnico nekaj minut nato sem gospodu Uprijuniju. mi besedami sem mu davati, kar sem se bil naučil. Ko sem ob koncu besed omenil, da sem žen, mi je gospodar prestrigel besede: "Zakaj pa tega niste vedali?" je vzkliknil največje presenečenje je poudarkom. "Mi smo družina in pri nas se govori: Če bo moji prav, se lahko vzame, se morate seveda naučiti!" "Prav!" sem vzkliknil tri se spet oglašim bil zunaj. Po česti sem tro telkel, da se strahoma izogibali. Še čer sem vstopil v vilo, odpeljal v domovino, gospod Giliar pripovedoval: "Pa gospodična?" je vprašal. "Zaradi zdravja je moral odreči," je dejal Giliar z vzdihom, "se bil po tem našim z estonsčino začel učiti, ne, bi bil brez dvoma

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Maya

"Kožo — odrli —! Jermene naredili —? Dobri, usmilje Bog —! Umor bi bil, muka bila, najhujša muka, ki si jo more človek izmisliti —!" Yuma si je hladnokrvno pripel cigareto. Bila je ena izmed tistih, ki jih je dala skrbna senora svojemu možu na

"Ali nisi prvi in najvišji poglavar mesta, ki se imenuje v jeziku belokožcev?" "Da, sem! Saj sem vam povedal, velesposobni gospod!" "Vedi, pri nas je navada takda, da tem hujše in strašnejše muke prisodimo ujetniku, čim bolj nečestiti je. In ti si najime-najstvejši izmed vseh, ki smo jih kdaj ujeli!"

"Kdo so tisti možje, ki jim poveljuješ?" "Policisti so, moji podložni-

"Tako —? Tako jih ne bomo tako hudo mučili kakor tebe. Najprvo jih bomo skalpirali, nato pa jim iztaknili oči." "Policisti so me krknili groze. Zdravnik se jim je porogljivo smejal na vsa usta, puhnil nekaj iz alcaideove cigarete in me obrnil k hacienderu:"

"In ti si don Timoteo, zelo zločest človek —? Roke ti bomo rezali!" "Haciendero je zastokal v ne-

grozi. "Da!" je pravil Yuma. "Be-kožci so vsi naši sovražniki. Zato morajo umreti." "Haciendero se je spomnil, da res bil svojčas bogat človek.

"Odkupnino vam plačam, če vrnete svobodo!" je ponudil. "Zaničljivo je zamahnil rdeč-

kar z roko. "Rdeči ljudje ne potrebuje denarja! Vsa dežela je njisva last. Kar imate, ste vzeli jim. Ni jim treba dajati de-

narja, sami si ga bodo vzeli, vi pa boste umrli na kolu." "Tudi alcaide je pograbil za

Winnetouovo rešilno bilko. "Tudi jaz plačam odkupnino, če vzklizni. "Sto peset dam!"

"Ljudjanec se je nasmejal. "Dve sto peset —!" "Najbogatejši človek si v

Uresu, pa nudiš tako malo —!" "Tri sto peset dam —! Pet sto peset dam —! Pet sto peset dam —!"

"Čul si, da ne potrebujemo denarja! Umreti morate!"

"Oposlal sem sela. Še danes pride Brza škuka, odločil bo, kaj se bo zgodilo in kedar bode-

te umrli." "Ob tej grožnji se je hacien-dero nečesa domislil. Nekaj ur, preden bi celotni dan jim je bilo usojeno živeti —. In

Winnetou je prišla z Winnetou. "Kaj je uporabil rešilno mi-

no?" "Ce nam le samo las skriviti, vas bo zadela najhujša ka-za. Mogoče prijatelje ima-

te! "Vas mogoče prijatelje za-veš? "Ni ga belokožca, ki se ne boji Yuma!"

"O, poznam belokožca, ki se bo gotovo bojuje —!" "Kateri bi bil?"

"Old Shatterhand." "Zaničljivo je zakrilil rdečkar z rokami.

pravi. Presunljivo ga je pogledal, pa le še dejal neverno in z negotovim glasom:

"Laže —! Ostražil bi nas rad —. Ampak Yuma ne pozna nikakega strahu!"

"Ne lažem!" "Obrnil se je k alcaidu.

"Senor, potrdite mi, da je res, kar sem povedal!"

Z veseljem je pograbil alcaide za rešilno slamico.

"Da, res je! Tako je, kakor je dejal don Timoteo! Old Shatterhand je bil pri meni v Uresu in Winnetou, poglavar Apačev, ga je spremljal."

Zelo neljubo mi je bilo, da sta strahopetneža izdala najine namere. Da nisva imela Yumov že tako rekoč v pesti, bi nama bila lahko vse pokvarila.

Pa zanimivo je bilo, kako se je rdeči širokoustež na mah spremenil, ko je čul najina ime-

na. "Skočil je na noge in zavzet vprašal:

"Uff —! Winnetou je bil pri vas —? In Old Shatterhand?"

"Da!" je potrdil alcaide. "Old Shatterhand je bil celo dvakrat pri meni. In slavna moža sta se napotila za nami čez haciendo del Arroyo."

Rdečkar je iztegnil roko k tovarišem in vzkliznil:

"Ali sta čula moja rdeča brata, kaj pravinaš ujetnik —? Old Shatterhand in Winnetou sta v teh krajih —! Tudi belokožec, ki mu pravijo Player, je poročal, da je videl Winnetou na haciendi —. Res bo, kar pravi —."

Tako bo, kakor pripoveduje ta ujetnik —. Winnetou in Old Shatterhand sta na potu k Fuenti in v Almaden —."

Nemudoma moramo zapustiti tale kraj z ujetniki vred in izbristati vse sledove. In eden od vaju mora jezdit Brzi škuki naproti, da ga posvari! Kajti Winnetou in Old Shatterhand sta nevarna človeka, nevarnejša ko sto bojevnikov! Player je pravil, da je naš poglavar Vete ja ujel Old Shatterhanda. Pa če je bil v Uresu, se je spet osvobodil —. Besnel bo maščevanja kakor divji bivol, ki premaga celo medveda z gorovja.

V skrajni nevarnosti smo in —."

Ni skočil. Nekdo ga je prekinil, ki ga je v tem trenutku pač najmanj pričakoval.

Winnetou je med njegovimi zadnjimi besedami skočil iz grma, stopil pred Yuma, mu djal roko na ramo ter povedal hladno, pa dostojanstveno in s podudarkom, kakor je znal le on, izredni človek:

"Yuma se je prejle zlagal, ko se je bahal, da ne pozna strahu! Rekel je tudi, da bo Old Shatterhand z enim samim udarcem po gobcu pobil na tla, če mu pride v pest —. Pa se je mislil skriti, ko je zvedel, da je slavni beli bojevniki blizu —!"

Yuma dobro ve, da odtehtata Old Shatterhand in Winnetou sto bojevnikov. In Old Shatterhand ne bo pobil na tla —! Preden bo kateri od vas dvignil le samo roko, ga treščim na tla, da nikdar več ne bo vstal!"

Yuma ni črnil besede, nem in trd je stal, kot da je udarilo poleg njega. Njegova tovariša sta planila na noge in plašno strmela v Winnetoua. Noži so jim tičali za pasom, pa še na misel jim ni prišlo, da bi segli po nje.

In vendar Winnetou ni imel nobenega orožja v roki, njegova srebrna puška mu je visela čez ramo, nož in samokrese je imel za pasom, dotaknil se ni orožja, s samo besedo, s samim svojim ponosnim, zapovedovalnim in zmagovitim nastopom je znal obvladati nasprotnika.

Tolika je bila moč njegove osebnosti.

Vijolice

Ko je sestra Gabrijela obrisala prah z bele mizice, kjer je stal kip Brezmadežne, je odnesla vazo z obledelimi suhim rožami, ki so bile ondi že skoraj vso zimo, in kljub temu so bolniki takoj opazili, da je v sobi zdaj kakor bi jim nekdo vzel kos življenja. Saj so rože le nekaj, kar človek tako rad vidi, pa četudi so iz papirja. Samo drobna rdeča lučka je plašno brlela na mizi tiste noči, ko je zasnilo jutro, je sestra še to odnesla, ker je zdravnik ondan ukazal, zaradi bolnikov, je dejal. Pa so vsi vedeli, da je v sobi tako prazno. Rož ni bilo, seveda. Ali tudi to so vedeli, da jih bo sestra Gabrijela že prinesla. Zvečer jo je oni, ki je ležal tik ob vratih, vprašal, kdaj bodo dobili kaj rož za Marijo, ki sameva. "Jutri," je rekla sestra z mehkim glasom in bilo ji je hudo, da ni mogla bolniku že noč po postreči z rožami.

Pa jih je drugi dan res prinesla. Nihče ni vprašal, kod jih je dobila. Bile so vijolice. Temno modre, lepo dišeče vijolice. Dela jih je v lonček in postavila pred Brezmadežno. "Vijolice, glejte!" je šlo od postelje do postelje, oči vseh so se ozrle v sestro Gabrijelo, ki je pripravljala mizico.

"Vijolice?" se je dvignil tudi Marinč, ko ga je sosed zbudil iz zaničljivosti. "Vijolice?" Da res! ... Kaj ni pravkar o njih sanjal, kaj jih ni videl, ko so jih njegovi otroci nabirali gori nad hišo v zelenečem lazu? Seveda, doma je bil zdajle Marinč, doma, kot že tolikrat v svojih mislih. Saj ne mine dan, ne mine noč, da bi ne pohitel s svojimi sanjami tja čez visoko zidovje, tja čez samotno daljo. ...

Tokrat je zavlelo v sobi novo življenje. Vijolice so ga rodile. Te vijolice! Ko je sestra odprla potem okno, da bi sobo prezračila, se je zaslislalo od nekod prva popevčica. "Kos, ga slišite, že

vabi v svate," je nekdo vzdihnil. "Blagor mu!" je drugi pridodal kakor iz skupnega srca. Saj so bili vsi, ki so ležali v tej sobi, zaklenjeni za ono tam zunaj, za svatovsko pesem še celo, samo poslušali jo še bodo, peli nikoli ti obsojenci. Samo prisluhnili njeni mameči vabi. Tako so že zdaj, ko so zaslislali kosa. Potem se je oglasila še sinica. Pomlad je zunaj, so lovili dih, ki je prihajal sem od okna kakor najslajše zdravilo. Posvetilo je še sonce. Res, prava pomlad je zunaj. Za te obsojence bo pa še dolgo ledena zima. Dolgo, dolgo — ali pa ne. Morda bo za tega in onega kmalu prišel sv. Matija, razbil led in potem bo konec zime — a ne začetek pomladi, kaj še, tega nihče ne čaka. ...

Ali Marinč pa že. Morda samon od izmed šest in trideset v tej sobi. Morda, si prišepetavajo. Ko je pa med vsemi najbolj tih, ves zaprt za njihove radovedne besede. Kar naj bo, si govore, bo že uvidel, da temu ni tako, če danes ne pa jutri. Marinč ve, kaj si mislijo. Dobro ve, pa se ne zmeni za to. On čaka, čaka. Na pomlad. Moj Bog, kako bi ne, ko je pa že od lanskega poletja v temi preklestva! Nikoli si ni mislil, da ga bodo tako dolgo držali tukaj. Pa zima ga je čisto izmožgala. Zdaj je zunaj pomlad. Zdaj bo šel. Seveda, saj mora, saj mora!

Včeraj so odpustili dva. Tako je bilo Marinču ob tem, ko sta se poslavljala, da si je moral brisati solze. Zvečer se ni mogel vzdržati, ob viziti je spet vprašal, kdaj bo smel vstati. Zdravnik se je razhudil: "Kar nocoj, če vas tako peče!" Sestra je potem svarila, naj ne bo tako nečakan. Toda drugo jutro je na vse pozabil, ko je prišla vizita, je spet prosil: "Ali bi smel. ..."

"Kar danes," je siknil zdravnik in šel mirno do naslednje postelje. "Pojdem!" je zbral Marinč svoje razmetane misli. Toda tisti dan še ni šel, ker ga je sestra Gabrijela svarila, da bo še pre-

zgodaj. Ali za drugi teden, si je koval načrte, me ne obdrže več, dovolj sem čakal. Vzel je iz miznice koledar, ki ga mu je še tam oni mesec prinesla žena, in listal. "Ze veliki teden bo kmalu," je buljil v suhe črke in številke. "Pa da bi ne bil doma? ..."

Drugi teden se je šele odpravil. Pa ni nič domov sporočil, da pride; bodo tembolj veseli, ko bom kar tako nadnje padel. V bolnišnici so mu naročili, da mora drugi teden nazaj na pregled. "Bom!" je rekel, mislil pa drugače: Ne bodo me več videli, kaj me niso dolgo časa mučili? Se tisto moči so mi izsesali, kar sem je imel, pijavke. ...

Ze prejšnji dan — bilo je na cvetni petek — je komaj strpel. Nešteto misli ga je obhajalo, ko bo stopil na plano, ven iz te zato-hlosti, iz tega zakletega zidovja. In šel med svoje! Sedem jih je, kar je šel, še nobenega ni videl. Ko je pa tako drago s to vožnjo. Samo pisali so in žena je prišla dvakrat na obisk. To je bilo vse. No, zdaj bo stopil sam do njih in potem bodo vsak dan pri njem. Vsi, prav vsi: Mihče, Jok, Francek, Pavel, Mimi, Rezi in Tine. Ta drobiž, le kod se je vzel. Pa na spomlad — tako sta z ženo računala — bo še kaj. In potem bodo zidali novo hišo. Kdo bi se zmeraj drenjal po tujih luknjah, sta govorila in mislila na novo hišico. Zemljo sta že lani kupila. In potem — o, potem bodo kupili še kravico, prašička in — Marinč bi se lotil zemlje, saj je bil njegov oče gruntar, pa je grunt zapravljal in otroci so morali lačni v svet. On, Marinč si je pomagal v tovarni in v letih je že začel zlagati denar na stran. Torej zdaj na spomlad, zdaj, ko bodo vijolice cvetele in dišale. ...

Tisto noč mu ni bilo do spanja. Komaj je zasijalo jutro, se je napravil. Tako nerodnega se je počutil v obleki, ki so mu jo prinesli. Preohlapna mu je bila in mrzla. Ko je stopil na

hodnik, je slišal za hrbtom: "Ne mara tukaj v družini čakati smrti." Pa se ni zmenil za to. Sestra Gabrijela ga je pospremila do izhoda. Na dvorišču ga je pozdravilo jutranje sonce.

Srknil je v se svežino zraka, ki ga je zamamljala, da bi se skoraj opotekel. Ni šel takoj na postajo. V mesto se je še nameril. Bo vendar kaj za otroke nakupil, kaj bi jim rekel, če bi prišel praznih rok domov? Pa še danes, danes vendar, ko je pred cvetno nedeljo. Nekaj denarja že še ima. Zavil je mimo visokih hiš in se le znašel na trgu, kot si je želel. Oči so se mu ustavile ob stojnicah, ki so bile obložene z živorumenimi pomarančami, ki so prijetno dišale daleč naokoli. In tam poleg so stali prodajalci oljk in pisanih butar in butarice, kakršnih še ni videl. Da, kaj takega mora ponesti svojim otrokom, da bodo pomnili, kdaj je prišel iz bolnišnice. To ga bodo gledali zvečer! ... Res je nakupil polno malho pomaranč, za male tri butarice, za Joka in Francika pa še rdečo ropotuljo, ko je kramar le tako ponujal. Potem je oddrsal po ulici proti postaji. Kakor da so ga izpuštili iz dolgoletne ječe, vse zadehle, se mu je dozdevalo, ko je rinil skozi mestni šumot. Visoko nad hišami in cerkvami pa se je prevažalo prijazno sonce. Morda ga ni bil nihče tako iz srca in duše vesel kot Marinč.

Vlak se je oddahnil. Potniki so izstopali. Potem je kolesje, spet zastakalo in vlak je odpeljal naprej. Tako vsakdanja je bila njegova pot, naj je že bil petek ali svetek, sonce ali dež. Tudi Marinč je izstopil. Pa čisto med zadnjimi in tako sam je bil. Pa saj si tudi ni zaželel družine, ko se je pa sam s seboj tako živahno pogovarjal. Toda že v mestu ga je nemalo zaskrbelo, če bo šlo vse v redu, ko se je pa ob vstopu na vlak slabotnega počutil. Pa tedaj si je rekel: To je od hoje po mestu, na vlaku se bom spočil. Pa se ni. Komaj je zakoračil po drobnem pesku in lovil z drobnimi očmi domačo vas — samo slabo uro hoda je bilo do nje — že je zaplesalo pred njim in malha, ki jo je držal v blede desnici, mu je kakor s svinčnem napolnjena opletla ob noge. "Saj sem zdrav," se je lovil, "samo pot, ta me je zdelala in vožnja." Šel je v se po sapo, ki so jo bila izsušena pljuča tako lačna. Saj bi zaklical za potniki, mogoče je še kateri iz domače vasi, da bi mu pomagal. Pa kaj, ko je tako zdrav. Marinč, tako zdrav, saj gre domov! Zmagalo ga je. Opoztekel se je na zeleno klopico ob vrtni ograji. Z okna postajnega poslojpa ga je uzrlo drobno dekle, ki je nadevalo v lonček vijolice. Marinč se je domislil bolnišnice in sestre Gabrijele in njenih lepih vijolic, ki jih je prinesla Brezmadežni. Te vijolice. ...

Pozno popoldne je za bilo. Marinč je zgrabila zla slutnja, kaj bo vendar, če mu zmanjka moči. Da bi ne prišel domov, kamor je tako hrepenel. Domov? Nocoj?

"Moram!" je zajel sapo, stisnil zobe in zbral vse moči ter se dvignil. Zavil je ob progi in potem na stransko stezo, ki se je ocepila na desno v reber. Pa na vrhu griča mu je spet zmanjkalo sape. Spet se je moral spočiti. Pa ravno tam na križpotju je sedel na skalo. Globoko je skušal dihati. Še zmeraj je imel pred očmi ženo in kopico otrok, ki jih bo vsak čas objel in jim dal sladkih, lepo dišečih pomaranč, pisanih butaric, ropotuljk in. ... In potem bo vse drugače doma. ... Tako mu je pelo globoko pod

izsušenimi pljuči, ko se je oziral okrog.

"Pomlad, še vedel nisem!" se je zbral, ko mu je pogled obstal na zeleni jasi onkraj steze. Vse polno rumenih trobentic je bilo ob grmovju, zvoncev in vijolic. Ah, te vijolice, sestra Gabrijela bi jih potrgala in nesla Brezmadežni. ... Ob križu, ki je že trhlenel, je svetla češnja. Čebele so šumele v mehki belini. Zahajajoče sonce je pošiljalo zadnje pozdrave. Potem je zdrknilo za temne gorske grebene in tudi čebele so potihnile v češnji.

(Dalje prihodnjič.)

IZ DOMOVINE

—Vino so kradli. Od Sv. Križa pešajo: Lastniki naših zidanic so že dalje časa opazovali, da jim neznanci iz zidanic odnašajo vino. Zdaj je bila razkrinkana vsa vlomilska družba. Nedavno sta zgorle Repnikova in Božičeva zidnica v Gobjeku. Preiskava orožnikov je kmalu dovela do uspeha. Prijeli so tri fante. Fantje so imeli v neki kmečki hiši svoje zatočišče, kjer so popivali in se dobro imele. Vino so hodili kras v moravške zidance. Poslednji čas so večkrat obiskovali Repnikovo zidnico, oglasili pa so se tudi v zidnici prejšnjega župana Božiča. Ko je ta opazil, da mu hodi kras vino, je več noči bedel v zidnici in čakal vlomilcev. A tiste noči, kadar je bila straža, ni bilo nikogar. Nedavno noč so fantje šli spet na tatinski pohod. Eden izmed njih je po tatvini potisnil v Repnikovo zidnico otep slame in zažgal. Preden so pritekli sosede na pomoč, je stavba zgorela do tal. Iskre so preskočile tudi na Božičevo zidnico in so jo prav tako upepelile. Vsi trije potepini so zdaj v sodnih zaporih. Nepridipravi zaslužijo ostro kazen.

—Upepeljeni domačiji. Antonu in Tereziji Simončevića je ogenj upepelil domačijo. Vzrok požara je bil slab dimnik. Posestniku Antonu Krajncu je pogorela v Mali Zimici pri Dupleku domačija. Vzrok ognja še ni dognan.

MALI OGLASI

Naznanilo

Spodaj podpisani s p o r o č a javnosti, da če je njegova mati Mary Leben, ki je umrla 31. avgusta, 1940, ostala komu kaj dolžna, naj se zgasi pri podpisnem, da se zadevo uredi.

Victor Leben

5614 Carry Ave.

(78)

Farma naprodaj

Proda, ali pa se da v najem 42 akrov farma; 13 akrov je trte in več kot polovica gozda. Za podrobnosti se oglasite na 1315 E. 55. St.

(78)

Delo dobi

dekle, ki je stara 21 let ali več, za splošna dela v restavrantu. Vprašajte v Bridge Tavern, 694 E. 152. St.

(76)

Delo dobi

dekle za splošna hišna opravila. Plača \$7. Naslov je 15189 Broadway, Maple Heights, telefon: MONTROSE 275-J.

(77)

Lepa posestva v Euclidu; veliki loti!

4½% obresti; plača se v 15 letih:

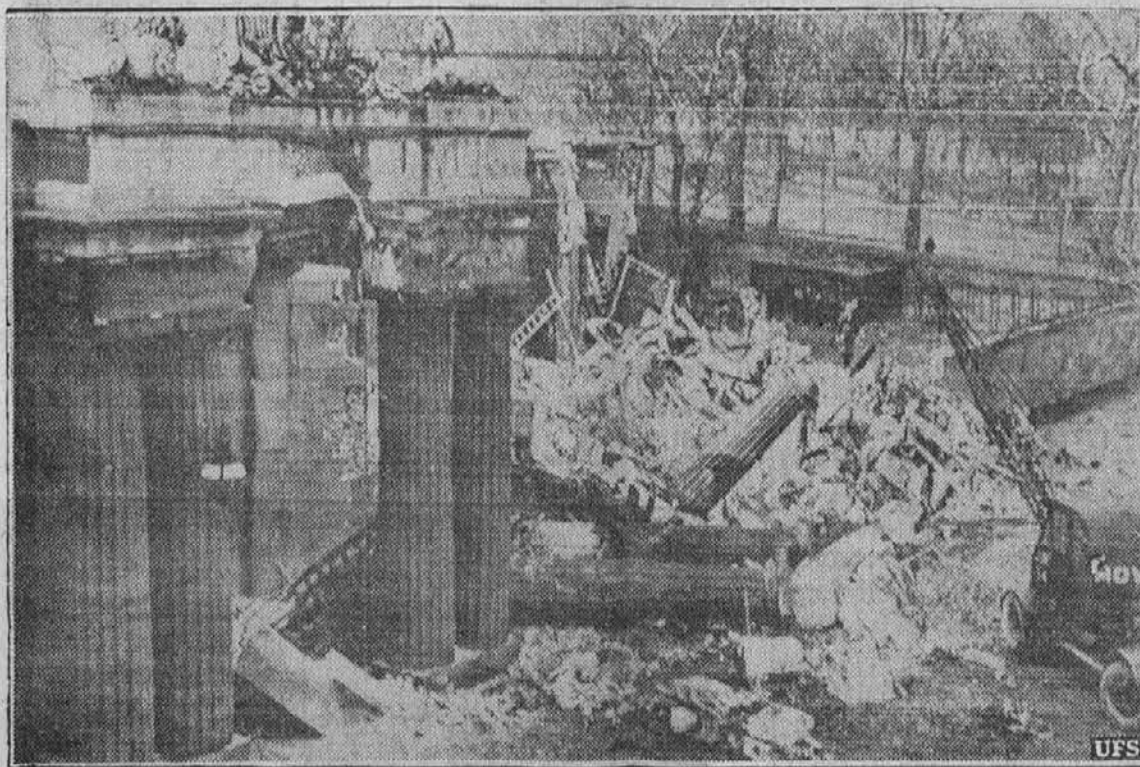
	mesec, plačilo
8 scb. 1 druž. ekstra lot	\$40.00
6 scb in trgovina, 80x144	\$40.00
2 druž. 5-5, 50x150	\$30.00

Plačilo v gotovini je majhno in mesečna odplačila vključujejo obresti, glavnico, davke in zavarovalnino. — Mr. Cook.

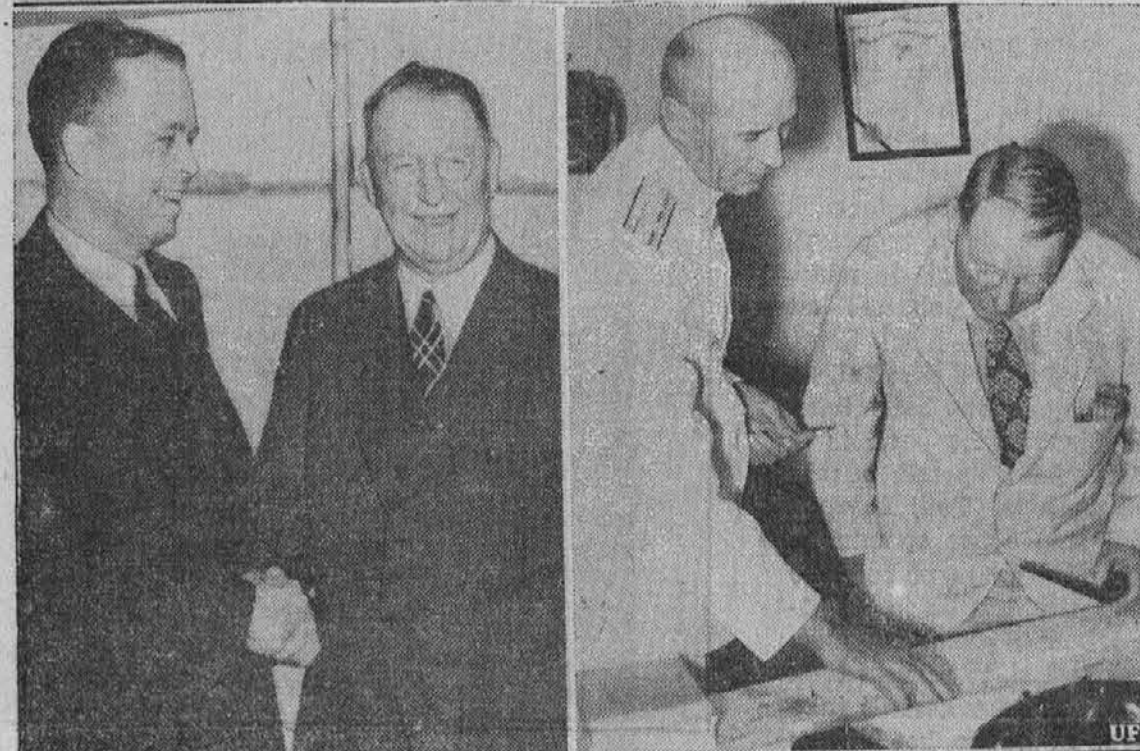
The L. H. Wain & Cook Co. MAIN 4922 (76)

Oblak Furniture Co.

TRGOVINA S POHŠTVOV
Pohštvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
KENDALSON 2978

Kraljeva Buckingham palača v Londonu je bila ponovno bombardirana, to je dom angleške kraljice. Ob priliki bombnega napada je bil ubit mlad stražnik, ki je bil na straži. Kralj in kraljica sta bila v času napada odsotna z doma.

Mornariški tajnik Frank Knox si je ogledal mornariške postojanke v Karibskem morju. Na levi sliki ga vidimo, ko ga je pozdravil governor Sam Jones ob prihodu v New Orleans; na desni sliki pa ga vidimo, ko študira premestitev mornariških edinic iz Atlantike na Vieques otok, levi od njega je admiral King.

Sigrid Undset:

KRISTINA — LAVRANSOVA HČI

III—KRIŽ

Sinove je strahovala, da bi jih varovala s perotmi, zvezanimi od teže posvetnih skrbi. Prižadevala si je, da bi vsem ljudem prikrla svoj strah, svojo neizrekljivo slabost, ravne hrbta in mirnega obraza je stopala med njimi, molčala je in se borila, da bi kolikor le mogla zavarovala srečo svojih otrok.

Toda vselej s tem skrivnim, zasoplim strahom: ako jih kedaj zadene kaj hudega, ne bom mogla prenesti. In na dnu srca je ječala ob spominu na očeta in mater. Čeprav sta, dan za dnem bliže smrti, živila v strahu in skrbeh za svoje otroke, sta vendarle mogla nositi svoje breme, in sicer ne zato, ker sta morda manj ljubila svoje otroke, marveč zato, ker sta ljubila svoje otroke z boljšo ljubeznijo.

In naj se zdaj njen boj tako konča? — Ali je gojila v svojem naročju le tropo nemirnih mladih kraljev, ki so samo ležali v gnezdu in nestrpnost čakali ure, ko jih odnese peroti čez najdaljnje gore? — In njihov oče tleska samo z rokami in se smeje — zletite, zletite, mladi moji ptiči!

Krvave kose njenih srčnih korenin bi odtrgali in odnesli s seboj, ako bi odleteli, pa se še zavedali ne bi tega. In ona, ki je nekoč raztrgala vse srčne korenine, s katerimi je bila privezana na svoj stari dom, bi ostala sama — Nazadnje bi ne mogla ne živeti ne umreti.

Obrnila se je in opotekaje se stekla po blede, suhi preprogi iz jelenovca, tesno se zavijaše v plašč, kajti bilo ji je tako čudno pri sreči, kadar se je zapletel med veje. Končno je dospela na male travnike, ki so ležali severno od cerkve in lope kmetske bratovščine. Šla je dalje, kar je zagledala na poti človeka. Zaklical je, ali si ti, Kristina — spoznala je svojega moža.

"Dolgo si bila z doma," je rekel. "Noč je že, Kristina. Bal sem se zate."

"Bal si se zame?" Glas ji je zvenel trše in prevzetneje, kot je hotela.

"Ne ravno bal. Mislil pa sem si, da je boljše, ako ti pojdem naproti."

Ko sta šla po dolini navzdol, sta skoraj ves čas molčala. Ko sta prišla na dvorišče, je bilo vse tiho. Nekaj konj se je paslo med poslopji, ljudje pa so šli že k počitku.

Erlend se je nameril naravnost k poslopju, kjer sta spala, Kristina pa je stopila proti kuhinji. "Moram še nekaj pogledati," mu je odgovorila na vprašanje.

Stal je na mostovžu, naslonjen na ograjo, in čakal na ženo, nato je videl, kako je s smolnico v roki stopila iz kuhinje in odšla v zimsko sobo. Erlend je malce počakal, nato je stekel navzdol in šel za Kristino v hišo.

Prižgala je luč in jo postavila na mizo. Erlend je čutil, kako ga spreletava čudna zona, ko jo je videl stati zraven sveče v prazni izbi — bilo je v njej samo še v tla zabito pohištvo, in obrabljeni les se je golo in prazno svetil v svitu luči. Ogledal se je bilo mrzlo in pometeno, samo smolnica, ki jo je Kristina vrgla tjakaj, je še tlela. Erlend in Kristina nista več rabila te izbe, in pol leta je bilo nemara že tega, odkar je tu zadnjič grel ogenj. Zrak je bil čudno zatohel; pogrešal si ti-

stih premnogih izpremešanih vonjev, ki spremljajo dejanje in nehanje ljudi. Tudi nista bila ne dimnica ne vrata ves čas nikdar odprta — zato je dišalo po volni in krznu. Nekaj zvitihih kožuhov in vreč, katere je bila Kristina odbrala iz shrambe na podstrešju, je ležalo zloženih na prazni postelji, ki je bila nekoč Lavransova in Ragnfridina.

Na mizi je ležalo vse polno klobčičev — sukanec za šivanje in preja za krpanje, iz platna in volne — Kristina je bila po barvanju vse to pospravila. Stala je pri mizi in si dala opraviti z njimi.

Erlend je sedel na častno mesto na koncu mize. Sedež je bil videti čudno prostoren okoli vitkega moža, ker ni bilo blazin in odej. Olafova vojščaka s šlemi in ščiti, okrašenimi s križi, ki ju je bil Lavrans izrezljal kot stebriča za častni sedež, sta stisnjena neprijazno škilila izpod Erlendovih ozihih, rjavih rok. Nihče ni znal lepše rezljati listovja in živali kot Lavrans, človeške podobe pa se mu nikdar niso kdo ve kako posrečile.

Dolgo je bilo tako tiho med njima, da ni bilo čuti drugega kot zamolkli topot zunaj na travniku, kjer so se v poletni noči pasli konji.

"Ali še ne pojdeš spat, Kristina?" je vprašal navsezadnje. "Mar ti ne pojdeš?"

"Hotel sem te počakati," je odvrnil mož.

"Nič me še ne mika iti gori — ne morem spati."

"Kaj te pa tako teži, Kristina, da ne moreš spati?" je vprašal čez nekaj časa.

Kristina se je vzravnila. V rokah je držala vreteno s svetlo zeleno volneno prejo, se igrala z njim in ga stiskala med prsti.

"O čem sta nocoj govorila z Naakkejem?" požrla je nekajkrat slino, imela je tako suho grlo. "Nekaj si mu namignil — kar ni bilo zanj, tako je menda rekel — toda govorila sta o tem, da bi Ivar in Skule —"

"Oh — tisto!" Erlend se je rahlo nasmehnil. "Rekel sem fantu samo — saj imam vendar zeta, če se prav spominjam. Čeprav mi Gerlak nemara ne bo več s tako vnemo kot nekoč poljubljaj roke ter mi držal plašč in meč. Ampak ladje ima na morju — in bogate sorodnike v Bremenu in Lynnu. Gotovo bo možak zdaj sprevidel, da je njegova dolžnost, pomagati bratom svoje žene — saj tudi jaz nisem skoparil s premoženjem, ko sem bil še bogat in sem možil hčerko z Gerlakom Tiedekenssonom."

Kristina ni niti črhnila. Nazadnje je Erlend nekoliko razburjen rekel: "Jezus, Kristina, nikar ne stoj, kot bi bila okamenela!" "Taktat, ko sva se prvič setala, bi niti v sanjah ne verjela, da bodo najini otroci morali nekoč hoditi po svetu in prositi kruha na tujih dvorih."

"Hudiča vendar, saj nisem mislil, naj gredo prosit! Ampak, če naj se vseh sedem preživlja tukaj na tvojih posestvih potem se bodo morali zadovoljiti s kmečko hrano, Kristina moja — in jaz mislim, da mojim sinovom kaj takega ne diši preveč. Ivar in Skule bosta, kot vse kaže, nekoč korenjaka in povsod po širokem svetu čakata moža, ki si hoče z mečem rezati jed, pšenični hlebec in kolač."

"Ti torej želiš, da bi bili tvo-

ji sinovi nekoč plačani hlapeci in najeti vojščaki?"

"Za plačo sem tudi sam nekoč služil, ko sem bil še mlad in sem spremljal grofa Jakoba. Bog mu bodi milostljiv, pravim — takrat sem se naučil marsikaj, kar moškemu v teh krajih ne pride pred oči — pa naj veličastno sedi na svojem častnem sedežu s srebrnim pasom okrog vampa in se naliva s pivom, ali pa naj hodi za plugom in duha prdce svojih kljušet. Jaz pa sem v grofovi službi živel veselo življenje — to že lahko rečem, čeprav so mi to kladlo prikovali na nogo, ko sem bil še v Naakkejevih letih. — Sem vsaj lahko užival svojo mladost."

"Molči!" Kristine oči so potemnele. "Ali te ne bi neznanjsko bolelo, ako bi videl, da so tvoji sinovi tako pahnjeni v greh in nesrečo?"

"Seveda, Bog jih obvaruj tega — sicer pa tudi ni treba, da bi posnemali vse očetove neumnosti. Saj se človek vendar lahko vdinja gospodu, ne da bi si napravil takšen privešek."

"Vsi, kateri primejo za meč, bodo z mečem končani, tako je pisano, Erlend!"

"Da, slišal sem to, ljuba moja. Kljub temu je večina tvojih kakor tudi mojih pokojnih dedov, Kristina, umrla lepo in krščansko in svoji postelji, s svetim oljem in vso mogočo dušno pomočjo. Spomni se samo svojega lastnega očeta — v mladih letih je vendar dokazal, da zna možko sukati meč."

"To je bilo v vojski, Erlend, na ukaz tistega kralja, ki so mu prisegli zvestobo, in da bi branili domovino; da, takrat so oče in tudi drugi zgrabili za orožje. Kljub temu je oče sam dejal, da ni božja volja, ako krščeni, krščanski možje vzdignejo orožje drug zoper drugega."

"Da, to vem. Toda svet je pač tak, odkar sta Adam in Eva jedla od tistega drevesa — in to je bilo še pred mojim časom; kaj morem za to, da smo se rodili z grehom v sebi."

"Grdo govoriš!"

Erlend jo je burno prekinil:

"Kristina — dobro veš — nikdar se nisem branil, da bi svoje grehe po najboljših močeh obžaloval in se pokoril zanje. Pobožen človek nisem, to je res. Vse preveč sem videl tiste čase, kdor sem bil otrok in deček. Moj oče je bil tako dober prijatelj visokih gospodov iz kraljstva — kot sivi prasci so prihajali k njemu in zopet odhajali, gospod Elliv, ko je bil še duhovnik, in gospod Sigvat Lund, in vse njegovo spremstvo, in z njimi je prihajal samo kreg in prepir — uporni in neumljeni so bili nasproti svojemu lastnemu škofu — nič kaj svetih in miroljubnih niso bili ti ljudje, ki so sleherni dan držali v rokah največja svetstva in Boga samega povzdigovali v kruhu in vinu."

"Nam se pač ne spodobi, da bi obsojali duhovnike — moj oče je vedno pravil, da je naša dolžnost, spoštovati njihovo svečenstvo in jih poslušati, njih človeško plat pa bo sodil edinole Bog vsemogočni."

"Da-a," je zateglo odgovoril Erlend. "Vem, da je to pravil, in tudi ti si že nekoč to rekla. Vem, da si bolj pobožna, kot morem biti jaz — kljub temu, Kristina, se mi vse tako zdi, da si ne razlagaš prav božje besede, ako hodiš tako okoli in si vse zapisuješ v spomin in nikdar ne pozabiš. Tudi Lavrans je imel zelo dober spomin — ne, ne, nič drugega ne rečem o tvojem očetu, kot da je bil pobožen človek in plemenita duša, in to si tudi ti, to vem — toda mnogokrat, kadar govoriš tako pohlevno in sladko, kot bi imela polna usta medu, se bojim, da misliš predvsem na staro krivico, in sam Bog naj razsodi, ali si tudi v srcu tako pobožna kot v svojih besedah."

Nenadoma se je zrušila, omahnila na mizo, skrila obraz med roke in zakričala. Erlend je skočil pokonci — ležala je, tamkaj in tako glasno in silovito ihtela, da ji je podrhteval ves hrbet. Erlend jo je objel okoli ramen:

"Kristina, kaj pa je —? Kaj pa je?" je ponavljal, sedel k njej na klop in ji skušal dvigniti glavo. "Kristina — nikar tako ne joči — ali si znorela?"

"Bojim se!" Vzravnila se je, vila roke v naročju. "Tako se bojim, blažena Devica Marija, pomagaj nam vsem skupaj — tako se bojim, kaj bo z mojimi sinovi."

"No, Kristina moja — ampak s to mislijo se moraš sprijazniti — sa jih ne moreš več jemati pod svoje peroti — skoraj bodo odrasli možje, ti najini sinovi. Ti si pa še zmerom kakor kokljak," sedel je s prekrižanimi nogami na klopi, držal roke sklenjene na kolenih in nekoliko trudno gledal na ženo. "Slepo mlatiš po vsakem, najsi bo prijatelj ali sovražnik, kadar gre za tvoj zarod."

Sunkovito se je dvignila, stala nekaj časa brez besede pred njim in lomila roke. Nato je začela hitro hoditi po izbi, ne da bi kaj rekla, Erlend pa je molče obsedel in jo gledal.

"Skule —" obstala je pred možem. "Nesrečno ime si dal svojemu sinu. Ampak hotel si — hotel, da bi vojvoda zopet oživel v tem otroku."

"Ime je čisto dobro, Kristina. Nesreča — nesreča je lahko različna. Ko sem v svojem sinu spet oživil očeta svoje babice, sem se spomnil, da se je mojemu pradedu sreča izneverila; kljub temu je bil še vedno kralj, in sicer z večjo pravico kot potomec glavnika." "Vidva z Munanom Baards-sonom sta se hudo ponašala, češ da sta bližnja sorodnika kralja Haakona Haalegga."

"Seveda, saj veš, da ima Sverrov rod v svojih žilah kraljevsko kri po teti mojega očeta, Margreti Skuletovi."

Dolgo sta mož in žena stala in si gledala nepremično v oči. "No, saj vem, kaj misliš, lepa moja žena," Erlend je spet sedel na častni sedež. Položil je roke na glave vojščakov in se sklonil nekoliko naprej; smehljal se je mrzlo in dražljivo.

"Toda ti vidiš, Kristina — ni me podrolo, da sem postal siromak in človek brez prijateljev. Le poslušaj — nič me ni strah, da je rod mojih očetov po moji

krivdi za vse čase izgubil moč in časti. Tudi meni se je sreča izneverila — ampak če bi bil do kraja izvršil svoj naklep, tedaj bi sedel s svojimi sinovi na kraljevi desnici, na tistem mestu, ki nam kot bližnjim kraljevim sorodnikom pritiče. Zame je zdaj igra prejkone končana — toda na svojih sinovih vidim, Kristina — ti bodo prišli v razmere, do katerih imajo po svojem rojstvu pravico. Le nikar tako ne tarnaj zavoljo njih in ne trudi se toliko, da bi jih obdržala v tej svoji zakotni dolini — daj, da se svobodno uve-

Grof Dino Grandi, bivši poslanik v Londonu in sedaj pravosodni minister se je moral na povelje Mussolinija obleči v vojaško suknjo. Grandi je bil kapitan v zadnji svetovni vojski. Dva člana Mussolinijevega kabineta sta bila že ubita na fronti, kakor javljajo poročila.

Emir Abdulla Hussein, vladar v Transjordaniji, pravi da bodo vsi Islamovertniki priskočili na pomoč Turčiji, če bi bila ista napadena od Nemčije. On je prepričan, da bo Anglija zmaga.

Londončanka Cathleen Whelan je v nekem bombnem napadu, ko je bomba zadela njen dom v Londonu, izgubila obe nogi. Slika nam jo kaže, ko s smehljam na obrazu prvič poizkuša hoditi z umetnimi nogami, pri čemer ji pomaga njen zdravnik.

ljavijo, potem boš morda še pred smrtjo lahko videla, kako so spet prevzeli dedna posestva svojega očeta —

"Oh, kako znaš govoriti!"

Grenke, vroče solze jeze se tele Kristini zaliti oči, da ji zatrla in se s spačenimi camami zasmejala:

(Dalje prihodnjik.)

Njegova družina je spodaj. — Sam ranjen od drobnih bombe, ki je razrušila njegov dom, ta Londončan hiti na metavati razvaline, pod katerimi upa dobiti svojo ženo in otroke. Ta slika je bila posneta v enem zadnjih napadov.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamé Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podpora organizacija v Ameriki... Posluje že 47. leto

Članstvo 37,000 Premoženje \$4,500,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 125.19%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši in najstarejši in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTE

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. let, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanjih dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi nikoli ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD 351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Priidite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina 6117 St. Clair Ave. Henderson